

Стаття 18. Навчання з питань охорони праці

- Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки у разі виникнення аварії.
- Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні щороку проходити за рахунок роботодавця спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

Навчання та перевірка знань з питань охорони праці , безпеки життєдіяльності здійснюється відповідно до

- ❖ Закону України “Про охорону праці”
- ❖ Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 18 квітня 2006 року №304.

- Перелік посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці (додаток 3), під час прийняття на роботу і періодично, один раз на три роки, навчаються згідно з Типовими тематичним планом і програмою навчання з питань охорони праці посадових осіб (додаток 4).

Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві.

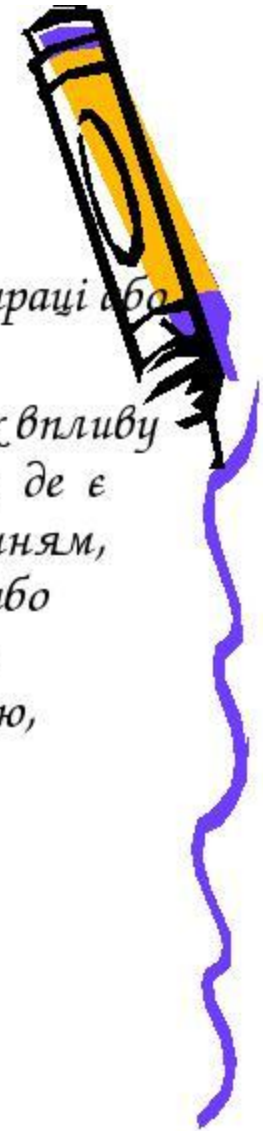
Працівники під час прийняття на роботу і в процесі роботи, а також учні, курсанти, слухачі й студенти під час трудового та професійного навчання проходять на підприємстві за рахунок роботодавця інструктажі, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки у разі виникнення аварії. Допуск до роботи (виконання навчальних практичних завдань) без навчання і перевірки знань з питань охорони праці забороняється.

На підприємствах на основі Типового положення, з урахуванням специфіки виробництва та вимог нормативно-правових актів з охорони праці, розробляються і затверджуються наказом керівника відповідні положення підприємств про навчання з питань охорони праці та формуються плани-графіки проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, з якими мають бути ознайомлені працівники. Відповідальність за організацію цієї роботи на підприємстві покладається на його керівника, а в структурних підрозділах - на керівників цих підрозділів.

Організація навчання і перевірки знань з питань охорони праці працівників, у тому числі під час професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації на підприємстві, здійснюють працівники служби кадрів або інші спеціалісти, яким роботодавець доручає організацію цієї роботи.

- **Визначення понять і термінів:**

- **навчання з питань охорони праці** - це навчання працівників, учнів, курсантів, студентів, слухачів з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт;
- **робота з підвищеною небезпекою** - є робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба в професійному доборі, чи пов'язана з обслуговуванням, управлінням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загрози життю, заподіяння шкоди здоров'ю, майну, довкіллю;

Навчання і перевірка знань з охорони праці

- Навчання і перевірка знань з охорони праці працівників виконуються під час підготовки, перепідготовки, оволодінні новою професією, при підвищенні кваліфікації.
- Підготовка працівників для робіт з підвищеною небезпекою і працівників, зайнятих на роботах, що вимагають професійного добору проводиться тільки в навчальних закладах.
- На виробництві ці працівники проходять спеціальне навчання і перевірку знань з охорони праці залежно від специфіки виробництва з урахуванням вимог норм і правил безпеки праці для конкретних робіт з підвищеною небезпекою, але не рідше одного разу на рік. Такому навчанню і перевірці знань підлягають усі працюючі, включаючи інженерно-технічних працівників, зайнятих на вищезгаданих роботах.
- Посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично, один раз у три роки, проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці у створених згідно з Типовим положенням комісіях, до складу яких входять представники відповідних державних інспекцій з нагляду за охороною праці.
- Перші заступники або заступники керівників центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, об'єднань підприємств, що створені за галузевим принципом, фахівці служби охорони праці, члени комісій з перевірки знань з охорони праці цих органів, а також викладачі охорони праці вищих навчальних закладів проходять навчання і перевірку знань з охорони праці в Науково-інформаційному і навчальному центрі Держнаглядохоронпраці. Інші посадові особи проходять навчання в навчальних закладах, що одержали від Держнаглядохоронпраці дозвіл на проведення цієї роботи.
- Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці, забороняється.

- Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться роботодавцем на підприємстві за навчальними планами та програмами, які розробляються з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників і затверджуються наказом.

Гарантії прав громадян на охорону праці

Права працівників

Право на охорону праці при укладенні трудового договору

Права на охорону праці під час роботи

Право на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

Право на забезпечення спецодягом, засобами індивідуального захисту

Право на відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я

Право на додаткові пільги для жінок, неповнолітніх, інвалідів

Обов'язки роботодавців

Створення на робочих місцях безпечних умов праці

Інформування працівників про небезпечні та шкідливі фактори

Організація навчання з охорони праці

Придбання, комплектування та утримання засобів індивідуального захисту

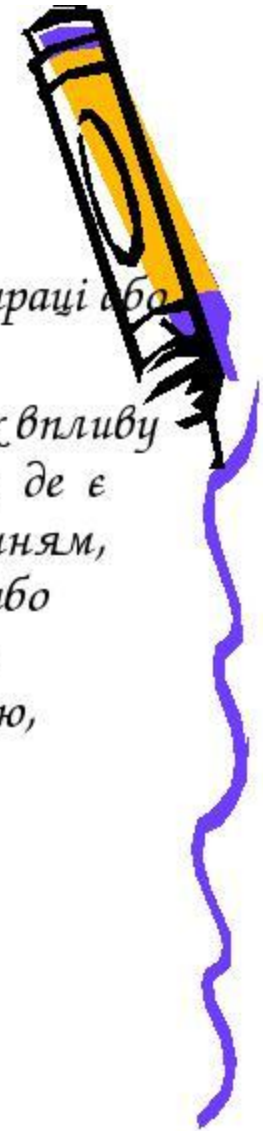
Забезпечення переведення працівника за станом його здоров'я на легшу роботу

Забезпечення додаткових заходів безпеки праці для пільгових категорій працівників

- **Визначення понять і термінів:**

- **навчання з питань охорони праці** - це навчання працівників, учнів, курсантів, студентів, слухачів з метою отримання необхідних знань і навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт;
- **робота з підвищеною небезпекою** - є робота в умовах впливу шкідливих та небезпечних виробничих чинників або така, де є потреба в професійному доборі, чи пов'язана з обслуговуванням, управлінням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ступенем ризику виникнення аварій, пожеж, загрози життю, заподіяння шкоди здоров'ю, майну, довкіллю;

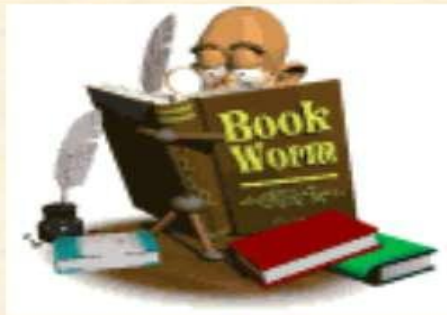
- Теоретична частина предмета "охорона праці" під час професійної підготовки працівників для виконання робіт, які не належать до переліку робіт з підвищеною небезпекою, вивчається в обсязі не менше 10 годин, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації - не менше 8 годин.

Обсяг годин предмету "охорона праці" не може зменшуватись під час розробки робочих навчальних планів і програм.

Види інструктажів:

Види інструктажів

Вступний
інструктаж

Первинний
інструктаж

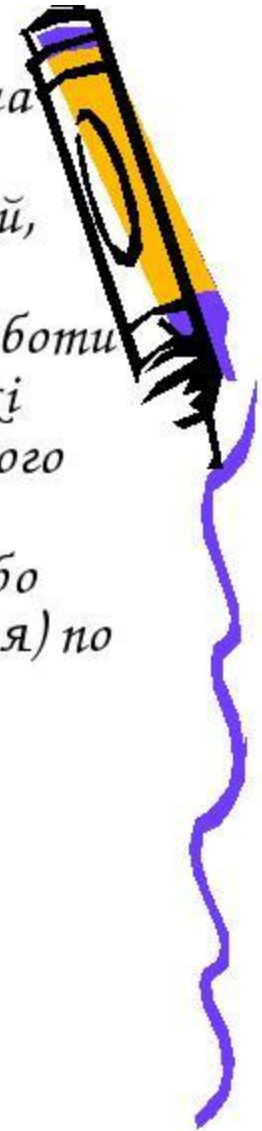
Позаплановий
інструктаж

Цільовий
інструктаж

1.2. Усі працівники, які приймаються на роботу, і в процесі роботи проходять на підприємстві навчання, інструктаж з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, про правила поведінки при виникненні аварій.

1.3. Працівники, відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою, або там, де є потреба у професійному відборі, проходять попереднє спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці в терміни, встановлені відповідними галузевими актами про охорону праці, але не рідше одного разу на рік.

- **Вступний інструктаж** Проводиться: з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, з працівниками інших організацій, які прибули на підприємство і беруть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи для підприємства; з учнями та студентами, які прибули на підприємство для проходження трудового або професійного навчання; Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці або іншим фахівцем відповідно до наказу (розпорядження) по підприємству.

**ІНДИВІДУАЛЬНІ
ОБОВ'ЯЗКИ
ПРАЦІВНИКА ЩОДО
ОХОРОНИ ПРАЦІ**

Викону-
вати
вимоги
про
охорону
праці

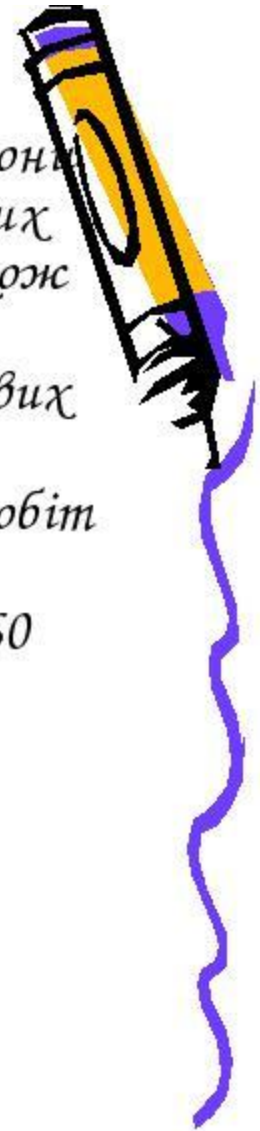
Знати і
виконувати
вимоги
норматив-
них актів
про
охорону
праці

Додержува-
тися
зобов'язань
щодо
охорони
праці

Проходити
попередні
та
періодичні
медичні
огляди

Співробітни-
чати з
власником у
справі
організації
безпечних і
нешкідливих
умов

- **Позаплановий інструктаж** проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці: при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них; при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо; при перерві в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт - понад 60 днів.

НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Здача екзаменів робітниками Кілійського групового водопроводу

У Кілійському УВГ згідно до вимог статті 18 Закону України «Про охорону праці» і Типового положення про порядок проведення навчання та перевірки знань завершені екзамени працівників підприємства з питань охорони праці.

Начальник управління О.П. Іваненко у відповідності до п.3.2. Типового положення, щорічно до початку зрешувального сезону організує і здійснює важливішу роботу по навчанню працівників дотримання вимог нормативно-правових актів з охорони праці та пожежної безпеки.

Навчання з питань охорони праці та пожежної безпеки в управлінні проводились за затвердженими начальником управління навчальними планами та програмами, які були розроблені з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників.

Тематичний план і програма навчання з питань охорони праці визначена Положенням про проведення навчання та перевірку знань працівників Кілійського УВГ, розробленої на основі Типового положення. При проведенні навчання на семінарах та на екзаменах широко ви-

користувалися засоби наочності для закріплення матеріалу: тести та навчальні плакати, розроблені спеціалістами управління.

Згідно до наказу по управлінню, організацію навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників управління здійснювала провідний інженер з підготовки кадрів С.Я. Куляс та керівники структурних підрозділів управління.

Керівники експлуатаційних дільниць В.І. Бондаренко, В.Н.Паляничко, І.К.Кутас, начальники насосних станцій О.І. Щьотніков, П.П. Левченко, та Д.В. Босв, начальник

дільниці Кілійського групового водопроводу Г.Є.Зімченко, завідувач ремонтно-механічної майстерні О.А. Філіпов, завідувач автогаражу Білограда А.В. та начальник господарством Кантарович К.І. організували навчальний процес таким чином, що працівники без втрат до виробництва пройшли теоретичне семінарське навчання у кількості 34 годин.

Вважаємо, що знання, отримані 245 працівниками управління при проведенні спеціального навчання, зосередженому на підготовці до безпечного виконання конкретних видів робіт із підвищеною небезпекою або тих де є потреба у професійному доборі, дасть змогу передбачити будь-які небезпечні ситуації, що загрожують працівникам управління при виконанні виробничих завдань.

Головний спеціаліст з охорони праці КУВГ В.О. Лук'янов.

З лівого боку - голова профкому Д.Д.Борщ, у центрі - тесляр Г.М. Чернієнко, з правого боку - провідний інженер з підготовки кадрів С.Я. Куляс

"Я не знаю как найти путь к успеху, но знаю, что путь к неудаче лежит в попытке всем угодить." (Билл Косби)

- Для робіт з підвищеною небезпечкою, а також там, де потреба у професійному доборі, проводиться спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці. Результат перевірки заноситься в протокол засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці та видається посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці.
- В протоколі та посвідченні у стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці та з безпечного виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань.

Дякую за увагу!

